

ΝΕΡΟΨΙΘΥΡΙΣΜΑΤΑ

ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΥ Ζ.

2^ο Δημοτικό Σχολείο Χαλκίδας, Δ/νση Α/θμιας Εκπ/σης Ν. Εύβοιας
e-mail: zoi_pol@yahoo.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

<< Τα Νεροψιθυρίσματα >> είναι το πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που εφαρμόσαμε στην Α΄ τάξη του 2^{ου} Δημοτικού Σχολείου Χαλκίδας τη σχολική χρονιά 2005-2006.

Ο Σταγονούλης είναι ο παιδαγωγικός μας ήρωας που μας σιγοψιθύρισε γλυκά τον ήχο του γάργαρου νερού που κυλά από τις κρυστάλλινες πηγές των βουνών, περνά κάμπους και απέραντες πεδιάδες και φτάνει ως την πόλη μας. Μαζί του γνωρίσαμε:

- ✓ Τον κύκλο του νερού στη φύση
- ✓ Το νερό στην πόλη μας
- ✓ Οι χρήσεις του νερού
- ✓ Οικονομία του νερού
- ✓ Ιστορίες - Μύθοι - Παραδόσεις

Μέσα από το πρόγραμμα αυτό οι μαθητές κατανόησαν τη σπουδαιότητα του νερού για κάθε ζωντανό οργανισμό, τη χρήση του στην καθημερινή τους ζωή και πρότειναν τρόπους για να προστατεύουν το νερό και να το χρησιμοποιούν με υπευθυνότητα.

POLYCHRONOU Z.

2nd Primary School of Chalkis, Primary Education of Evia
e-mail: zoi_pol@yahoo.com

ABSTRACT

<< Water Whisperings >> is a program of environmental education implemented in the 1st grade of the 2nd Primary School of Chalkis during the school year 2005-2006.

Little Drop is our pedagogic hero who whispered sweetly to us the sound of the gurgling water flowing from the crystal clear fountains up on the mountains, crossing plains and immense valleys until reaching our city. Along with Little Drop we came to learn.

- ✓ The cycle of water in nature
- ✓ The water in our city
- ✓ Water uses
- ✓ Water saving
- ✓ Stories - Myths - Traditions

Through the program, pupils got to understand the importance of water for each living organism, its use in our daily live and they also suggested ways to save water and to use it reasonably.

Λέξεις κλειδιά: φύση, κύκλος του νερού, εξάτμιση, σύννεφα βροχή, πηγή, ποτάμια, λίμνες, θάλασσες, σταγόνα, βρύση, οικονομία του νερού, ύδρευση, οικιακή χρήση

1. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

- Ο κύκλος του νερού στη φύση.
- Το νερό πηγή ζωής για κάθε ζωντανό οργανισμό.
- Η χρησιμότητα του νερού στην καθημερινή μας ζωή.
- Η εξοικονόμηση και ορθολογική χρήση του νερού.
- Η ποιότητα του νερού στην πόλη μας.
- Η απειλή της λειψυδρίας.
- Ιστορίες, μύθοι, παραδόσεις ήθη και έθιμα, παραδοσιακά τραγούδια και χορούς σχετικά με το νερό.

2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Γνωστικοί:

- § Να αποκτήσουν οι μαθητές ποικιλία γνώσεων και εμπειριών για τη σπουδαιότητα του νερού στη ζωή μας.
- § Να αποκτήσουν οι μικροί μαθητές την ικανότητα για τον προσδιορισμό του προβλήματος της ρύπανσης του νερού και της λειψυδρίας.
- § Να μάθουν να παρατηρούν, να καταγράφουν, να πειραματίζονται με το νερό.
- § Να γνωρίσουν τρόπους παρέμβασης και ενεργού συμμετοχής για την επίλυση των προβλημάτων.

Συναισθηματικοί:

- § Να ευαισθητοποιηθούν στα προβλήματα που δημιουργεί η ρύπανση του νερού και η έλλειψή του.
- § Να αισθανθούν αμεσότητα με τα προβλήματα και να νιώσουν την αξία της προσωπικής τους παρέμβασης.
- § Να νιώσουν την ευχάριστη ικανοποίηση από τη θετική παρέμβαση σε τοπικά προβλήματα σχετικά με το νερό.
- § Να νιώσουν απλά τη χαρά της συμμετοχής, της ανακάλυψης στις δραστηριότητες.

Ψυχοκινητικοί:

- § Έξοδο από τη σχολική αίθουσα και παρατήρηση - δράση στο πεδίο. Παρατήρηση του νερού - Καταγραφή - Διαπιστώσεις - Συμπεράσματα.
- § Δημιουργικές δραστηριότητες μέσα από διάφορες μορφές τέχνης (εικαστικά, θεατρικό παιχνίδι, τραγούδι - χορός, σύνθεση ποιημάτων, δημιουργία παραμυθιών) με θέμα το νερό.
- § Καλλιέργεια δεξιοτήτων (πνευματικών και σωματικών).

Κοινωνικοί:

- § Να δώσει τη δυνατότητα για ανάληψη ατομικής ενεργού συμμετοχής και δράσης σε συλλογικά περιβαλλοντικά προβλήματα σχετικά με το νερό.
- § Να βοηθήσει στο άνοιγμα του Σχολείου στην κοινωνία.
- § Να εργάζονται οι μαθητές ομαδικά και να συνεργάζονται.
- § Να σέβονται τη γνώμη και τις αντιλήψεις των άλλων.

Αισθητικοί:

- § Να βιώσουν την ομορφιά της φύσης, ακούγοντας το γάργαρο νερό να κυλά από τις πηγές κατά τη διάρκεια των δράσεων στο πεδίο.
- § Να μάθουν οι μαθητές να χρησιμοποιούν όλες τις αισθήσεις τους.

Πολιτιστικοί:

- § Να γνωρίσουν την ιστορία του νερού στον τόπο τους μέσα από ιστορίες, μύθους, παραδόσεις.

- § Να γνωρίσουν τα ήθη και έθιμα του τόπου τους σχετικά με το νερό και να ευαισθητοποιηθούν για τη διατήρησή τους.
- § Να τραγουδήσουν παραδοσιακά τραγούδια και να χορέψουν παραδοσιακούς χορούς με θέμα το νερό.
- § Να διακρίνουν τις αλλαγές στο περιβάλλον και στον τρόπο ζωής του χθες και του σήμερα.

3. ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

- § **Συζήτηση:** Ελεύθερη συζήτηση γύρω από το θέμα μας: << Το νερό >>. Ανταλλαγή απόψεων και ιδεών. Ανάλυση του θέματος, ιδεών και στάσεων.
- § **Μέθοδος Project:** Με αφορμή τα μπουκαλάκια νερού που χρησιμοποιούν οι μαθητές, συζητήθηκε το πρόβλημα του νερού, προκλήθηκε προβληματισμός και το ενδιαφέρον των μαθητών, διερευνήθηκαν οι γνώσεις τους πάνω στο θέμα. Στη συνέχεια, αφού χωρίστηκαν σε ομάδες, παρατήρησαν, κατέγραψαν, συζήτησαν, συγκέντρωσαν υλικό από επισκέψεις, δράσεις στο πεδίο, από συνεντεύξεις και ενημερώσεις ειδικών, από βιβλία, διαδίκτυο. Στην τελική φάση, όλο το υλικό των προηγούμενων φάσεων ομαδοποιήθηκε, καταγράφηκαν οι παρατηρήσεις, βγήκαν συμπεράσματα, έγιναν ανακοινώσεις, έγιναν προτάσεις, παρουσιάστηκαν οι εργασίες τους κι έγινε η τελική αξιολόγηση. Αξιολόγηση και ανατροφοδότηση γινόταν σε τακτά χρονικά διαστήματα καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος.
- § **Επίλυση του προβλήματος:** Ανάλυση του προβλήματος της λειψυδρίας. Διατύπωση για την επίλυση κάποιων υποθέσεων. Έλεγχος και αξιολόγηση των υποθέσεων. Επιλογή και εφαρμογή της καταλληλότερης.
- § **Πειραματισμός:** Συλλογή στοιχείων. Διεξαγωγή του πειράματος (φαινόμενο εξάτμισης, άνωσης, πίεσης). Παρουσίαση των δεδομένων. Προβληματισμός κατά τη διαδικασία. Αξιολόγηση της διαδικασίας. Ανασκόπηση των μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν.
- § **Μελέτη πεδίου:** Έξοδος στο πεδίο (πάρκο της πόλης) για παρατήρηση. Συλλογή στοιχείων μετά από ανάλυση ενός τμήματος του πάρκου (ποταμάκι - σιντριβάνι). Καταγραφή - Διαπιστώσεις - Συμπεράσματα.

4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο κύκλος του νερού:

- Ø Εξήγηση του φαινομένου της εξάτμισης μέσα από απλό πείραμα. Άλλα πειράματα με το νερό για την κατανόηση των φαινομένων της άνωσης και της πίεσης.
- Ø Αφήγηση του παραμυθιού: << Το ταξίδι του νερού >>. Εικονογράφηση του παραμυθιού.
- Ø Συγγραφή παραμυθιού: << Το ταξίδι του Σταγονούλη και της παρέας του >>.
- Ø Σύνθεση ποιήματος: << Το ταξίδι του Σταγονούλη και της παρέας του >> και παρουσίαση αυτών την ημέρα της Ημερίδας.
- Ø Ζωγραφική με θέμα: << Ο κύκλος του νερού >> και << Το ταξίδι μιας σταγόνας >>.
- Ø Παραμύθια που έγραψαν οι ίδιοι οι μαθητές με κεντρικό πρόσωπο το Σταγονούλη.
- Ø Αφήγηση παραμυθιών σχετικά με το νερό.
- Ø Σκέφτομαι και γράφω: << Ο κύκλος του νερού >>, μέσα από εικόνες.
- Ø Κατασκευή του Σταγονούλη.
- Ø Κολλάζ με νερένιες εικόνες.

Το νερό στην πόλη μας:

- Ø Διήγηση της ιστορίας του νερού της πόλης μας.

- Ø Γνωριμία με την υπηρεσία που είναι υπεύθυνη για την ύδρευση και την αποχέτευση της πόλης μας Δ..Ε.Υ.Α..Χ. (Δημόσια Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Χαλκίδας).
- Ø Μελέτη του δικτύου ύδρευσης της πόλης μας μέσα από το εκπαιδευτικό υλικό: << Ένα κουτί γεμάτο νερό >>.
- Ø Ενημέρωση για τα έργα που έγιναν κατά καιρούς για την ύδρευση της πόλης μας, την αισθητική του τοπίου (σιντριβάνια, πηγές) και για την κατασκευή του αποχετευτικού δικτύου της πόλης, μέσα από φωτογραφίες και ενημερωτικά φυλλάδια του Δήμου.
- Ø Επίσκεψη στην Τ.Ε.Δ.Κ. Ν. ΕΥΒΟΙΑΣ και συζήτηση με χημικό επιστήμονα για την ποιότητα του νερού, τη διαδικασία καθαριότητας του νερού για να γίνει πόσιμο, το αποχετευτικό δίκτυο, τους λογαριασμούς του νερού.
- Ø Ζωγραφική, τραγούδια. Συγγραφή παραμυθιού: << Ο Σταγονούλης στη βρύση του σπιτιού μας >>.

Οι χρήσεις του νερού:

- Ø Προσδιορισμός της χρήσης του νερού στην καθημερινή μας ζωή: Ύδρευση, οικιακή χρήση, άρδευση, πηγή ενέργειας (υδροηλεκτρικά εργοστάσια).
- Ø Περιβαλλοντικός περίπατος στη γειτονιά μας με παρατήρηση - καταγραφή της ύπαρξης νερού.
- Ø Φωτογράφιση σιντριβανιών και πηγών.
- Ø Επίσκεψη στις νεροτσουλήθρες του Δήμου και συζήτηση για το νερό ως μέσο ψυχαγωγίας και άθλησης.
- Ø Συζήτηση και ευαισθητοποίηση για τη ρύπανση του νερού και τις συνέπειες στη ζωή του ανθρώπου (ποτάμια - θάλασσες - λίμνες).
- Ø Ζωγραφική, τραγούδια. Συγγραφή παραμυθιού: << Η ιστορία μιας σταγόνας >>.
- Ø Συμπλήρωμα Φύλλων Εργασίας.

Οικονομία του νερού:

- Ø Συζήτηση και ευαισθητοποίηση για την αλόγιστη σπατάλη του νερού ως φυσικού πόρου και την έλλειψη νερού στον πλανήτη μας.
- Ø Έρευνα: Παρατήρηση και καταγραφή σε Φύλλα Εργασίας (πόσες φορές πίνουμε νερό την ημέρα, κάθε πότε πλενόμαστε, κάθε πότε πλένουμε το αυτοκίνητο ή ποτίζουμε τον κήπο μας, αν στάζει η βρύση μας.)
- Ø Περιβαλλοντικό παιχνίδι με θέμα: << Νεροδιαχείριση >>.
- Ø Μηνύματα και δημιουργία αφισών για την οικονομία του νερού.
- Ø Φυλλάδιο με τους τρόπους εξοικονόμησης του νερού.
- Ø Κουίζ: << Νερό - Σπαζοκεφαλιές >> για να ελέγξουμε τον εαυτό μας αν σπαταλάμε ή όχι το νερό.
- Ø Ζωγραφική, αφήγηση παραμυθιών. Συγγραφή παραμυθιού: << Το παράπονο του Σταγονούλη >>.

Ιστορίες - Μύθοι - Παραδόσεις:

- Ø Διήγηση της ιστορίας του νερού από την εποχή του πρωτόγονου ανθρώπου ως σήμερα.
- Ø Αφήγηση του παραμυθιού: << Στο σπίτι του μπαρμπα - Αρίστου >> από τον εκπαιδευτικό φάκελο: << Μελίνα Εκπαίδευση και Πολιτισμός >>.
- Ø Επίσκεψη στο Λαογραφικό Μουσείο Χαλκίδας και συζήτηση με την Υπεύθυνη του Μουσείου για την ύδρευση του τόπου μας τα παλιά χρόνια, τα πήλινα σκεύη που χρησιμοποιούσαν.
- Ø Κατασκευές με πηλό.
- Ø Ενημέρωση για την κατασκευή της στάμνας.
- Ø Ζωγραφική της στάμνας της Εύβοιας και της Σκύρου.
- Ø Παραδοσιακά τραγούδια και χοροί, παραδοσιακά παραμύθια, ιστορίες, παραδόσεις, ήθη και έθιμα, αφήγηση του μύθου: << Η Αρέθουσα >>.

- Ø Συμμετοχή της περιβαλλοντικής ομάδας στην εκδήλωση του Γραφείου της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για την Ημέρα Περιβάλλοντος με την αναβίωση του εθίμου: << Η Πιρπιρούνα >> και τον παραδοσιακό χορό: << Η Γερακίνα >>.

Ημερίδα: Η Ημερίδα περιελάμβανε το τραγούδι: << Το ταξίδι του Σταγονούλη >> και το θεατρικό δρώμενο: << Η περιπέτεια μιας σταγονοπαρέας >>.

Έκθεση Ζωγραφικής και Φωτογραφίας: Την ημέρα της Ημερίδας λειτούργησε στην Α΄ τάξη Έκθεση Ζωγραφικής και Φωτογραφίας που περιελάμβανε: ζωγραφική, κολλάζ, πήλινες κατασκευές, φωτογραφικό υλικό από τις δραστηριότητες των μαθητών, συνεντεύξεις, άρθρα από εφημερίδες και επιστημονικά περιοδικά, εικόνες από το Internet.

5. ΔΡΑΣΕΙΣ - ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

- Û Δημοσιοποίηση των δραστηριοτήτων μας στον τοπικό τύπο: << ΠΑΝΕΥΒΟΪΚΟ ΒΗΜΑ >> και << ΕΥΒΟΪΚΗ ΓΝΩΜΗ >>.
- Û Δημιουργία αφίσας και αφισοκόλλησής της σε διάφορα σημεία της περιοχής μας για την ημέρα της Ημερίδας.
- Û Δημιουργία αφισών για οικονομία στο νερό.
- Û Έκδοση σχολικού βιβλίου που περιελάμβανε παραμύθια και ποιήματα που έγραψαν η δασκάλα και οι μαθητές της τάξης.
- Û Διοργάνωση Ημερίδας που περιελάμβανε το τραγούδι: << Το ταξίδι του Σταγονούλη >> και ένα θεατρικό δρώμενο με τίτλο: << Η περιπέτεια μιας σταγονοπαρέας >> που έγραψε η δασκάλα της τάξης.
- Û Έκθεση Ζωγραφικής και Φωτογραφίας που περιελάμβανε: ζωγραφική, κολλάζ κατασκευές, συνεντεύξεις, άρθρα από εφημερίδες και επιστημονικά περιοδικά, εικόνες από το Internet, φωτογραφικό υλικό.
- Û Έκδοση ενημερωτικού οδηγού για τη σωστή χρήση του νερού.

6. ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

§ Αρχική Αξιολόγηση (Διερεύνηση):

Διαλογική συζήτηση: Στην αρχική φάση έγινε καταγραφή των γνώσεων, των εμπειριών, του ενδιαφέροντος και της ευαισθητοποίησης των μαθητών πάνω στο θέμα.

§ Διαμορφωτική Αξιολόγηση:

Φύλλα Εργασίας - Ερωτηματολόγια: Έγινε επανέλεγχος και ανατροφοδότηση του προγράμματος. Ελέγχθηκαν οι μέθοδοι και οι στόχοι με Φύλλα Εργασίας.

§ Τελική αξιολόγηση:

Θεατρικό δρώμενο, εικαστικά, τραγούδια, ποιήματα, παραμύθια: Έλεγχος της επιτυχίας του προγράμματος. Έλεγχος αποκτούμενων γνώσεων, αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών και εύρεση λύσεων του προβλήματος. Συγκέντρωση και παρουσίαση των εργασιών των μαθητών.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Το πρόγραμμα << Νεροπιθურίσματα >> ήταν ένα πρόγραμμα που από την πρώτη στιγμή προκάλεσε το ενδιαφέρον των μικρών μαθητών. Κεντρικό πρόσωπο ο Σταγονούλης που μαζί του ταξιδέψαμε σ' έναν κόσμο γεμάτο νερό. Οι μικροί μαθητές παρέα με το Σταγονούλη κατανόησαν τον κύκλο του νερού και το φαινόμενο της εξάτμισης, ενημερώθηκαν για το δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης της πόλης μας, προσδιόρισαν τις χρήσεις του νερού: οικιακή χρήση, ύδρευση,

άρδευση, πηγή ενέργειας (υδροηλεκτρικά εργοστάσια), ευαισθητοποιήθηκαν για να κάνουν οικονομία στο νερό, υιοθέτησαν τρόπους εξοικονόμησης του νερού. Ζωγράφισαν, κατασκεύασαν πήλινα αγγεία, αφηγήθηκαν ιστορίες, μύθους, παραδόσεις, έγραψαν παραμύθια, σύνθεσαν ποιήματα, έπαιξαν θεατρικά δρώμενα, τραγούδησαν και χόρεψαν παραδοσιακά τραγούδια και χορούς με θέμα το νερό. Ήρθαν σε επαφή με βιβλιοθήκες, φορείς κι έμαθαν πολλά μέσα κι έξω από το σχολείο.

Οι μικροί μαθητές ήρθαν για πρώτη φορά σε επαφή με το πείραμα. Έγιναν πολλά και απλά πειράματα με κυριότερο το πείραμα που έγινε για την κατανόηση του φαινομένου της εξάτμισης. Επίσης μνήθηκαν στην επιστημονική έρευνα (Έρευνα - Μελέτη πεδίου) η οποία περιελάμβανε παρατήρηση, καταγραφή σε Φύλλα Εργασίας, διαπιστώσεις, υποθέσεις, συμπεράσματα.

Οι δραστηριότητες που έγιναν κατά την υλοποίηση του προγράμματος, έδωσαν τα κατάλληλα ερεθίσματα για να γράψουν οι μαθητές και η δασκάλα της τάξης παραμύθια και ποιήματα με θέμα το νερό. Όλα αυτά τα συμπεριέλαβαν σε μια έκδοση με τίτλο: << Νεροψιθυρίσματα >>.

Η τοπική κοινωνία είδε όλη αυτή την προσπάθεια πολύ θετικά. Οι παρευρισκόμενοι κατά την ημέρα της Ημερίδας, εκπρόσωποι του Δήμου, στελέχη Εκπαίδευσης, σύλλογος Διδασκόντων, σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων, γονείς μαθητών, ενθουσιάστηκαν κι έφυγαν με τις καλύτερες εντυπώσεις. Οι γονείς των μαθητών ένιωσαν υπερήφανοι για τα παιδιά τους για το αποτέλεσμα όλης αυτής της προσπάθειας, αλλά και οι μαθητές ένιωσαν ικανοποιημένοι για τα δημιουργήματά τους.

Θεωρώ ότι προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης όπως το παραπάνω, πρέπει να εκπονούνται στο Δημοτικό Σχολείο κι αυτό γιατί η οξύτητα των περιβαλλοντικών προβλημάτων στον τόπο μας, τα καθιστά αναγκαία. Τα περιβαλλοντικά ζητήματα δεν μπορούν να βρουν βιώσιμες λύσεις μόνο με την επιστημονική έρευνα ή την εφαρμογή της νομοθεσίας, αν πρώτα δε συνειδητοποιηθούν από ενεργητικές μεθοδεύσεις της σχολικής διαδικασίας. Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση αποτελεί ένα συμμετοχικό, ενεργητικό και βιωματικό πλαίσιο πολυεπιστημονικών και διεπιστημονικών δραστηριοτήτων, που προσπαθούν να διασυνδέσουν λειτουργικά όλες τις γνωστικές περιοχές του σχολικού μας προγράμματος, ενημερώνοντας, ευαισθητοποιώντας, συνειδητοποιώντας και ενεργοποιώντας υπεύθυνα το σημερινό μαθητή- αυριανό πολίτη στα κρίσιμα κοινωνικο-οικολογικά ζητήματα και προβλήματα του συνολικού περιβάλλοντος. (Αθανασάκης Αρτεμης - Κουσουρήs Θεόδωρος, Περιβάλλον και Οικολογία στην Εκπαίδευση, 1999). Μέσα από τα προγράμματα αυτά οι μαθητές ευαισθητοποιούνται γύρω από το περιβάλλον και τα περιβαλλοντικά προβλήματα και αναπτύσσουν γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις, αξίες, συμπεριφορές που είναι απαραίτητες για τη διευθέτηση των περιβαλλοντικών προβλημάτων. Επίσης αναπτύσσουν δράσεις για την επίλυση των προβλημάτων αυτών.

Είναι και δική μου διαπίστωση ότι η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση είναι περισσότερο αρεστή και ελκυστική στους μαθητές από άλλο εκπαιδευτικό αντικείμενο, διότι εκτός από τη διεπιστημονική και συστηματική προσέγγιση της πραγματικότητας, διαθέτει κι άλλα στοιχεία, όπως το άνοιγμα του Σχολείου στην κοινωνία, τη βιωματική και επικοινωνιακή προσέγγιση της γνώσης, τη δράση στη μάθηση και στην κοινωνία, τη μάθηση μέσω ανακάλυψης και προσωπικής εμπειρίας, τη μελέτη θεμάτων από το άμεσο περιβάλλον. Φέροντας αυτά τα στοιχεία, η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση αντιτίθεται στις προτεραιότητες που θέτει το παραδοσιακό σχολείο ως προς τις διαδικασίες μάθησης και διδασκαλίας, όπως είναι η συστηματική και ακαδημαϊκά παραγόμενη γνώση, η καταφυγή σε μεθόδους παθητικής αφομοίωσης και αναπαραγωγής της γνώσης.

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση έχει ένα ριζοσπαστικό χαρακτήρα με στόχο περιβαλλοντικές, κοινωνικές και εκπαιδευτικές αλλαγές στο σχολείο και στην κοινωνία. (Φλογαίτη, 1993). Η ριζοσπαστική της φύση, με όλο το μεταρρυθμιστικό μεθοδολογικό πλαίσιο που τη συνοδεύει, έρχεται σε πλήρη αντίφαση με το ρόλο και τις δομές της εκπαίδευσης. Τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης έρχονται να γεφυρώσουν αυτό το χάσμα και να επιτύχουν ένα

συμβιβασμό ανάμεσα στο συντηρητισμό της εκπαίδευσης και στη ριζοσπαστική φύση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα η μεν εκπαίδευση να πρασινίζει, ενώ η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση να μετατρέπεται σε λάιτ Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. (Φλογαίτη, 2006). Η συρρίκνωση της ριζοσπαστικής και μεταρρυθμιστικής φύσης της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε λάιτ, δεν πρέπει να μας απογοητεύσει, αλλά θα πρέπει όλοι οι εκπαιδευτικοί να αναδιοργανωθούμε έτσι ώστε να προχωρήσουμε σε πιο ριζοσπαστικούς δρόμους, όπου η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση πάντα αποσκοπούσε και που απαιτούν τα σύγχρονα δεδομένα στην κοινωνία και στην εκπαίδευση.

Παρόλα αυτά, πιστεύω, ότι η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση συνέβαλε στην πρόσφατη πρωτοβουλία της πολιτείας για αλλαγές στα προγράμματα σπουδών της υποχρεωτικής εκπαίδευσης σε σχέση με τη διαθεματικότητα. Εμπλούτισε το σχολείο με καινούριες ιδέες, έδωσε νέα πνοή στην καθημερινότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, έδωσε ενδιαφέροντα στους εκπαιδευτικούς και δημιούργησε οράματα για ένα καλύτερο σχολείο και μια καλύτερη κοινωνία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αθανασάκης Α., (1996), *Οικοπεριβαλλοντική παιδαγωγική*, Δαρδανός
2. Ασλανίδης Α. - Ζαφειράκης Γ., (2003), *Το οικολογικό αλφαβητάρι*, Πατάκης
3. Γεωργόπουλος Α. Τσαλίκη Ε., (2003), *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*, Gutenberg
4. Γεωργόπουλος Αλέξανδρος, (2005), *Περιβαλλοντική Ηθική*, Εκδόσεις Gutenberg
5. Καλαϊτζίδης Δ. - Ουζούνης Κ., (1999), *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*, Θεωρία και πράξη Σπανίδης,,
6. Σκαναβή Κ.. - Τσαμπούκου, (2004), *Περιβάλλον και Κοινωνία*, Καλειδοσκόπιο
7. Φλογαίτη Ε., (1998), *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*, Ελληνικά Γράμματα
8. Φλογαίτη Ε., (2006), *Εκπαίδευση για το περιβάλλον και την Αειφορία*, Ελληνικά Γράμματα
9. Χρυσοφίδης Κ., (1996), *Εισαγωγή της Μεθόδου Project στο Σχολείο*, Gutenberg
10. Γλέζου Μανώλη, *Υδωρ, Αύρα, Νερό*, Εκδόσεις Καστανιώτη
11. Περιηγητικός Οδηγός, *Τα Λουτρά της Ελλάδας*, Εκδόσεις Καστανιώτη
12. *Ένα κομμάτι γεμάτο νερό*, (2001), Εκδόσεις Καλειδοσκόπιο
13. 4^η Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων - Υπ. Πολιτισμού, *Μιλάμε για το νερό στο Μουσείο*
14. Μάκκευ Φρ., (1996), *Δραστηριότητες για το περιβάλλον*, Πατάκης
15. Παπαδημητρίου Β., (1998), *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στο σχολείο*, Τυπωθήτω
16. Παρασκευόπουλος Σ. - Κορφιάτης Α., (2003), *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*, Χριστοδουλίδης
17. Σκαναβή Κ. - Τσαμπούκου, (2004), *Περιβάλλον και Κοινωνία*, Καλειδοσκόπιο
18. Αθανασάκης Α. - Κουσούρης Θ., (1999), *Περιβάλλον και Οικολογία στην Εκπαίδευση*, Δαρδανός,
19. *Επιμορφωτικό Υλικό στα πλαίσια των προγραμμάτων επιμόρφωσης στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση για εκπαιδευτικούς της Α'θμιας και Β'θμιας Εκπαίδευσης*, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε., (1999)
20. *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στο Δημοτικό Σχολείο*, Φάκελος WWF
21. Σύγχρονη Παγκόσμια Εγκυκλοπαίδεια, (1999), *Οι Δυνάμεις της Φύσης*, Εκδόσεις Στρατική
22. Κουσουρή Θ. - Παπαδογιαννάκη Κ., (2005), *Περιβαλλοντικά Παιχνίδια*, Χ. Δάρδανος,
23. Burnie David, (2003), *Περιβάλλον*, Ερευνητές,
24. *Το Νερό*, (2002), Μοντέρνοι Καιροί
25. *Ζω γιατί υπάρχει... το νερό*, (2004), Σαββάλας,
26. Μαριώρας και Εξαρχόπουλου Θανάση, (1998), *Το ταξίδι του νερού*, Αίολος
27. *Ανθολόγιο λογοτεχνικών κειμένων για το Νηπιαγωγείο*, ΟΕΔΒ
28. Γιαννίκου Κατερίνα, (1997), *Δε φοβάμαι ... το νερό*, Μοντέρνοι Καιροί
29. Φραγκιά Μαρία, (2000), *Το Αλφαβητάρι της Φύσης*, Ελληνικά Γράμματα
30. Παπαντωνίου Ζαχαρία, *Τα Ψηλά Βουνά*
31. Βαλάση Ζωή, (1996), *Το Τεσσεροφύλλι*, Κέδρος
32. Ζαραμπούκα Σοφία, (2004), *Γατοβουτηχτής*, Πατάκης
33. *Πειράματα με το νερό*, (1992), Ερευνητές
34. Βιβλίο Δασκάλου, *Ο Ήχος της Μουσικής*, (1996), Πρόγραμμα Μελίνα Εκπαίδευση και Πολιτισμός
35. *Στο σπίτι του μπαρμπα - Αρίστου*, (1996), Πρόγραμμα Μελίνα Εκπαίδευση και Πολιτισμός
36. Καραπασχάλιδου Αμαλία, (1992), *Αρχαίες Λατρείες στην πόλη της Χαλκίδας*, Έκδοση της Ευβοϊκής Αρχαιοφίλου Εταιρείας
37. Σίσυ Κοράκη - Γκαρθία, (2000), *Το παιδί, η λάσπη και ο πηλός*, Πατάκης

38. *Ο κόσμος μας*, (2004), Σαββάλας
39. Κυριτσόπουλου Αλέξη, *Το παραμύθι με τα χρώματα*, Κέδρος
40. Ενημερωτικά Φυλλάδια του Δήμου Χαλκιδέων, (2002) και (2006), Δ.Ε.Υ.Α.Χ.: << *Αρέθουσα* >>
41. *Μικρή Εγκυκλοπαίδεια*, Larousse
42. Εγκυκλοπαίδεια *Εικονογνώση*, (1994), Δομική
43. Έκδοση της ΕΥΔΑΠ Α.Ε., (2002), *Ο Σταγονούλης*
44. Τριανταφύλλου Α., *Μαθαίνω να σκέφτομαι και να γράφω*, Αγέρι
45. Εκπαιδευτικό Υλικό, *Νερό*, (2001-2002), Ελληνική Εταιρεία της Φύσης σε συνεργασία με το ΥΠ.Ε.Π.Θ.
46. Εκπαιδευτικό Υλικό από το Μουσείο Νεώτερης Κεραμικής, *Με αφορμή μια στάμνα*
47. Μπάου - Καλαμπάλικη Θάλεια, Πρίντσιου - Πεζόνε Άννα - Μαρία, (1995), *Δεκαπέντε κλωστές δεμένες*, Δελφίνι
48. Αγροτουρισμός, *Η στάμνα του χθες και του σήμερα*. Ανασύρθηκε στις 10 Μαΐου 2006 από: <http://www.in.gr/agro/tradition/stamna/stamna1.asp>.
49. Αγροτουρισμός, *Το νερό των μύθων και των παραδόσεων*. Ανασύρθηκε στις 10 Μαΐου 2006 από: <http://www.in.gr/agro/tradition/Nero/Nero01.asp>.
50. Εκπαίδευση, Γυμνάσιο Κανήθου, Περιδιαβαίνοντας τη Χαλκίδα, *Πηγή Αρέθουσα*. Ανασύρθηκε στις 10 Μαΐου από: <http://www.servitoros.gr/Kanithos/view.php/1/1/>.
51. Κ.Π.Ε., *Μια σταγονοπαρέα στη λίμνη*. Ανασύρθηκε στις 13 Μαΐου 2006 από: <http://kpe-kastor.kas.sch.gr/stagonoparea/index.htm>.
52. *κύκλος του νερού*. Ανασύρθηκε στις 8 Μαρτίου 2006 από: <http://67.18.47.148/com/index2/water/text/kyklos.asp>
53. *Όλο το νερό της γης*. Ανασύρθηκε στις 8 Μαρτίου 2006 από: <http://67.18.47.148/com/index2/water/text/tonero.asp>.
54. *Πως θα εξοικονομήσετε νερό*. Ανασύρθηκε στις 2 Ιουνίου 2006 από: <http://www.deyax.gr/gr016.htm>
55. *Το νερό τα παλιά χρόνια*. Ανασύρθηκε στις 11 Φεβρουαρίου 2006 από: http://www.pi-schools.gr/download/programs/Oloimero/oloimero_03_05/ekp-yliko/
56. *Το νερό - Ρύπανση του νερού*. Ανασύρθηκε στις 2 Ιουνίου 2006 από: <http://www.watersave.gr/site/content/view/20/35>

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- § <http://www.unesco.org/water/>
- § <http://water.usgs.gov/>
- § <http://waterknowledge.colostate.edu/>
- § <http://www.dnr.state.wi.us/org/caer/ce/eek//earth/groundwater/index.htm#cycle>
- § <http://www.epa.gov/epahome/students.htm>
- § <http://www.epa.gov/ow/kids.html>
- § <http://www.epa.gov/region5/teachers/curriculumwater.htm>
- § <http://www.getwise.org/>
- § <http://www.seaworld.org/Water/water.html>
- § <http://www.uwex.edu/erc/>
- § <http://www.waterwiser.org/frameset.cfm?b=5>
- § <http://www.yvw.com.au/students/schoolindex.html>
- § <http://www.nwl.nl>
- § <http://www.env.gr/>
- § <http://www.minenv.gr/>
- § <http://www.minagric.gr/>
- § <http://serres.compulink.gr/DEB/secondpageeng.html>
- § <http://www.eydap.gr/eydap/index.htm>
- § <http://www.eyath.gr>
- § <http://www.ando.gr/ando/mel-perilipseis/anydra.htm>
- § <http://www.in.gr/agro/tradition/stamna/stamna1.asp>
- § <http://www.in.gr/agro/tradition/Nero/Nero01.asp>
- § <http://water.idx.gr/>

- § <http://servitoros.gr/kanithos/view.php/1/1/>
- § <http://www.watersave.gr/site/content/view/20/35/>
- § <http://www.medsos.gr/content/view/231/0/>
- § <http://www.deyax.gr/gr016.htm>
- §

Συμμετοχή της περιβαλλοντικής μας ομάδας στην εκδήλωση του Γραφείου της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για την Ημέρα του Περιβάλλοντος με την αναβίωση του εθίμου: << Η Περπερούνα >> και τον παραδοσιακό χορό: << Η Γερακίνα >>.